

Somatiske funn er hyppig ved anoreksi

Prevalensen av somatiske funn ved anorexia nervosa er høy, men den kliniske betydningen er usikker.

Tidligere studier av medisinske komplikasjoner ved anoreksi har oftest vært begrenset til pasienter innlagt i sykehus. Nå har amerikanske forskere undersøkt 214 kvinner i alderen 17–45 år som ble rekruttert via annonser og henvisninger (1). Alle hadde anorexia nervosa og gjennomgikk en grundig medisinsk undersøkelse.

Kvinnene hadde høy forekomst av metabolske, hematologiske og hemodynamiske forstyrrelser. Skjelettförändringar var også vanlig. 41 % hadde bradykardi, 39 % anemi, 35 % osteoporose, 22 % hypotermi (< 36 °C) og 15 % primær amenoré.

– Klinisk anoreksiforskning er ofte kritisert for å være begrenset til hospitaliserte pasienter, som antas å være de alvorligst syke. Denne studien dokumenterer at forekomsten av kjente medisinske symptomer og komplikasjoner er høy også hos ikke-innlagte pasienter, sier overlege Sigrid Bjørnelv ved Psykiatrisk klinikk, Sykehuset Levanger.

– Det er viktig å være klar over at mer enn halvparten av pasientene har normale laboratorieverdier, og det er heller ingen direkte sammenheng mellom patologiske laboratoriefunn og alvorlighetsgrad av anoreksien. Normale laboratorieprøver er ikke et uttrykk for mindre alvorlig anoreksi, og screeningblodprøver har ingen diagnostisk verdi, understreker Bjørnelv.

– Vi har ingen norske undersøkelser å sammenlikne disse funnene med, men det er publisert forslag til somatisk utredning og oppfølging av pasienter med anoreksi som norske leger kan benytte seg av (2). Reernæring, normalisering av matinntak og vektøkning er de viktigste tiltakene for å normalisere de somatiske og laboratoriemessige funnene, sier Bjørnelv.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Miller KK, Grinspoon SK, Ciampa J et al. Medical findings in outpatients with anorexia nervosa. *Arch Intern Med* 2005; 165: 561–6.
2. Frostad S. Somatisk utredning og behandling av spiseforstyrrelser. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2004; 124: 2121–5.

Enzym med fertiliseringsfunksjon

Angiotensin I-konverterende enzym har viktige funksjoner ved blodtryksregulering. Hos hannmus regulerer enzymet også fertilitet.

Enzymet angiotensinkonvertase (ACE) finnes i to former. Den ene varianten er uttrykt i somatiske celler og konverterer angiotensin I til det vasoaktive peptidet angiotensin II og inaktiverer det vasodilaterende peptidet bradykinin. Den andre varianten finnes kun i sædceller og blir transkribert fra samme gen som den somatiske varianten med en testisspesifikk promotor. Tidligere er det blitt observert at hannmus med inaktivert ACE-gen er infertile.

I en japansk studie er en ny funksjon av spermiespesifikk angiotensinkonvertase beskrevet (1). For at en sædcelle skal kunne trenge inn i oocytten, er det nødvendig at proteiner som er forankret i glykosylfosfatidylinositol (GPI) på sædcellens overflate spaltes av. Et alternativt katalytisk sete i enzymet gjør sannsynligvis dette.

– I denne studien ble det vist at GPI-forankrede proteiner ble frigjort fra spermimembranen i villtypemus, men ikke i transgene mus. Denne prosessen er nødvendig for fusjonen mellom oocyt og

spermie. Videre ble det vist at spermier fra musene gjenvant evnen til å binde zona pellucida i nærvær av en peptidaseinaktivert mutant og også fosfatidylinositol-fosfolipase C, noe som viser at angiotensinkonvertase spiller en viktig rolle i fertiliseringen, forteller professor Trine B. Haugen ved Høgskolen i Oslo.

– Tradisjonelt har forsøk på å utvikle mannlig prevensjon vært basert på hormonell regulering av sædcelleproduksjonen. Påvisning av spermiespesifikke proteiner gir mulighet for å påvirke spermienes egenskaper, slik at de mister evnen til å nå frem til eller å fertilisere egget. Utfordringen ligger i å oppnå en 100 % effekt for at det skal være interessant som et sikkert prevensjonsmiddel. Den nyoppdagede funksjonen til den spermiespesifikke angiotensinkonvertase kan være et angrepspunkt for å utvikle hemmere av spermienes binding til oocytten, sier Haugen.

Jens Bjørheim

jens.bjorheim@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Kondoh G, Tojo H, Nakatani Y et al. Angiotensin-converting enzyme is a GPI-anchored protein releasing factor crucial for fertilization. *Nat Med* 2005; 11: 160–6.

Medisinske nyheter fra internasjonale tidsskrifter: Tips eller innlegg på inntil 300 ord kan sendes
erlend.hem@medisin.uio.no

Bruk hjernen!

Debut av Alzheimers sykdom og andre nevrodegenerative sykdommer kan utsettes ved aktiv bruk av hjernen. Lite har vært kjent om de biokjemiske mekanismene bak dette.

I en studie fra USA ble transgene mus som uttrykker varianter av proteinene APP og presenilin studert (*Cell* 2005; 120: 701–13). Disse proteinene er assosiert med Alzheimers sykdom hos menneske, og musene utvikler karakteristiske amyloidplakk i hjernen. Noen av musene ble plassert i et stimulerende miljø med leker og utstyr. Disse musene utviklet færre amyloidplakk enn mus plassert i et mindre stimulerende miljø. De stimulererte musene hadde også høyere nivåer av det amyloiddegraderende enzymet neprilysin enn mus i kontrollgruppen.

Vi vet lite om tilsvarende mekanismer hos mennesket. Likevel antyder studien at bruk av hjernen for å unngå nevrodegenerative sykdommer sannsynligvis har en biokjemisk forklaring.

Gammel bakterie i ny drakt

I 1950- og 60-årene forårsaket en stafylokokk som var særlig virulent og penicillinresistent, epidemier blant spedbarn, barn og ungdom. Bakterien ble utryddet da metisillin ble tatt i bruk.

Nå ser det ut til at en nær slektning av denne stafylokokken har dukket opp i Storbritannia. Forskere fra flere land har analysert bakterier fra 26 eldre stammer og sammenliknet disse med en stafylokokktype som har smittet unge mennesker de siste årene (*Lancet* 2005; 365: 273–5). Multi-sekvensanalyser av flere husholdningsgener viste at de to typene bakterier nesten var identiske. Begge har et spesielt lysin som gjør at friske, unge mennesker lett kan bli smittet. Dagens bakterier har ervervet resistens mot metisillinase.

Storbritannia har en av verdens høyeste forekomster av infeksjoner med metisillinresistente gule stafylokokker (MRSA) i sykehus. *The Lancet* kritiserer på lederplass politikernes holdninger til metisillinresistente gule stafylokokker, og frykter at epidemier nå kan oppstå også utenfor institusjonene.

Forløsningsmåte påvirker ikke svangerskapsdepresjon

Elektive keisersnitt beskytter ikke kvinner mot svangerskapsdepresjon. Heller ikke akutt keisersnitt eller assistert vaginal forløsning er forbundet med økt risiko for slik depresjon (*BMJ* 2005; 330: 879–81). Det viser resultatene fra en engelsk, prospektiv kohortstudie med over 14 000 kvinner.